

.....
Izhaja vsak dan razen
nedelje in praznika ob
3. popoldan.

Posamezna številka stane
10 vinarjev.

MARIBORSKI DELAVEC

.....
Po pošti stane mesečno
3 K 20 v

Uredništvo in upravni-
štvo: Schmidbergerjeva u-
lica št. 5.
Telefon 3/VI.

Neodvisen delavski list za mesto in okolico.

Letnik 2.

Maribor, četrtek 20. februarja 1919.

Štev. 42.

Velik shod jugoslovanske socijaldemokratske stranke

bo v soboto dne 22. februarja ob
6. uri zvečer v Mariboru v Narod-
nem domu. Govori g. Kristan iz
Ljubljane. Delavci, vsi na shod!

Dva delavca.

V tukajšnji delavnici južne železnice
živita že čez četrt stoletja dva delavca
eden poleg drugega in ves čas sta
bila dobra tovariša v dobrih in hudih
časih. Oba sta Slovenca in sta tudi
skoraj vedno med seboj govorila v
svojem maternem jeziku.

Prišla je doba osamosvojenja na-
roda. Nemci so začeli boj proti mladi
državi. V svojem napuhu jim ni šlo v
glavo, da bi ta narod, ki jim je dose-
daj delal samo roboto, postal naenkrat
svoboden in enakovreden narod. Raz-
lični iz Gradca plačani agitatorji so
začeli hujskati z grdimi lažmi neraz-
sodno delavstvo. Nobeno sredstvo jim
ni bilo pregrdo, da premotijo delavca.

Tudi omenjena delavca sta bila se-
veda na vse mogoče načine v tem
smislu obdelana. Eden izmed njiju, na-
roden poštenjak, se ni dal zapeljati.
Kljub vsem grožnjam od nemške strani
je ostal pošten narodnjak. Drugi pa,
v narodnem oziru mlačnejši, se je dal
zapeljati od nemških hujskačev.

Nemška hujskarija je gnala enega
delavca v štrajk in v demonstracijo na
cesto, drugi je ostal pri delu.

Neovirana hujskarija je enega de-
lavca tako nahujkala, da je začel svo-
jega tovariša, svojega prijatelja napa-
dati, ga črteti in mu groziti.

S tem je bil zabiti klin razpora med
delavce. Prej edina, mogočna ter ne-
premagljiva delavska vrsta je razpadla.
In kdo je tega kriv? Tisti voditelji, ki

so zanesli razdor v delavske vrste, ki
so s svojim hujskanjem učinili ta grdi
čin, da sta postala ta dva delavca pri-
jatelja najhujša sovražnika.

To je delo delavskih zapeljivcev in
ne delavskih voditeljev!

Političen pregled.

Zakaj je Jovanović odstopil? Jugoslov.
dopisni urad poroča, da leži vzrok demisije mi-
nistra za prehrano, Jovanovića, v prvi vrsti v
njegovem slabem zdravstvenem stanju, ki je ovi-
ralo, da se ni mogel posvetiti v taki meri svojim
nalogam, kakor bi to bilo potrebno. V svoji
ostavki opozarja minister na težkoče, s katerimi
se je imelo in se ima še boriti njegovo mini-
strstvo. Zagovarja režim vezanega prometa, v
katerim vidi edino sredstvo, da se preskrbi vse
dežele z potrebnim živežem. Naposled apelira na
vlado, naj olajša njegovemu nasledniku delo in
mu da širša pooblastila.

**Sklicanje narodnega predstavništva v
Belgradu.** Ministrstvo za pripravo ustavo-
tvarne skupščine in izenačenje zakonov kraljestva
SHS je sporočilo deželni vladi v Ljubljani z
odlokom št. 86 z dne 14. februarja, da je mini-
strski svet sklenil v seji dne 14. februarja na-
rodno predstavništvo sklicati na 1. marca t. l.
Zasedanje bo v Belgradu. Vlada je storila vse,
da odpravi obstoječe težkoče in je upati, da se
bo to posrečilo do sestanka narodnega pred-
stavništva. Velike ovire so le še zaradi stano-
vanj oziroma prenočevanja. Skrbelo se pa bo,
da bodo sobe na razpolago. Priporočljivo pa
je, da vžamejo gg. poslanci s seboj najnujnejše
posteljno perilo in odejo. Sovražnik je namreč
oropal popolnoma naše glavno mesto.

V Trstu se je 14. februarja vršila pred
vojnim sodiščem razprava proti 24 letnemu
občinskemu učitelju Ivanu de Luca, ki je bil
obtožen, da se je dne 29. decembra m. l. ude-
ležil demonstracij in razgrajanja proti škofu
Kartinu, da je vdrl v škofijo, se pokazal na
balkonu poslopja in kričal: „Abbasso Austria,
viva Italia, abbasso i sciavi!“, da je nadalje
zmetel liste iz škofijske palače na cesto in jih
ondi zažgal. Državni pravdnik je opravičeval
obtoženčevo dejanje z italijanskim patrijotizmom
in srdito napadal delovanje škofa dr. Karlina.
Branitelj je seveda hvaležno sprejel izvajanja
drž. pravdnika, nakar je vojno sodišče ob-
toženca oprostilo.

**Proslava socijalistične zmage na Du-
naju.** Povodom zmage socijalne-demokratske
stranke so vojaški sveti in ljudska obramba
priredili pred parlamentom ogromen izprevod

vseh formacij ljudske obrambe. Izprevoda se
je udeležilo nad 10.000 ljudi, med njimi mnogo
socijalnih demokratskih poslancev. Friderik
Adler, državni podtajnik Deutsch, poveljnik
ljudske obrambe Frey in predsednik Seitz so
imeli govore, v katerih so naglašali pomen
socijalno demokratične zmage. Vsi govori so
bili sprejeti z velikanskim navdušenjem. Ko je
občinstvo odpelo marseljezo, je defilirala ljudska
obramba. Nato je izprevod odšel k vseučilišču
in od tam k državnemu vojnemu uradu, kjer
se je mirno razšel.

Položaj v Italiji. Italijanski poročevalec
lista „Züricher Tagesanzeiger“ poroča svojemu
listu, da se Italija bolj in bolj bliža revoluciji.
Železniški delavci zahtevajo veliko povišanje
svojih mezd in 40urni delavnik na teden. Razen
tega se zbirajo v železničarske svete. V vseh
mestih je število brezposelnih neverjetno veliko.
Njihovo nastopanje ogroža javni mir, tako da je
vlada deloma odgodila demobilizacijo. Položaj v
severni in srednji Italiji je resen, zlasti pa v
južni Italiji, kjer ljudstvo vsled lakote umira.

Nova madžarska politika. Iz Beograda
se poroča, da je v Budimpešti dozdevno zmagala
struja, ki zastopa mnenje, da je treba najti spo-
razuma z Jugoslavijo. Madžarska vlada išče ne-
pretrgoma stikov z Belgradom.

Mariborske novice.

Laška komisija v Mariboru. Včeraj
je tu sem došla iz Dunaja laška ko-
misija, obstoječa iz 2 častnikov in 6 ka-
rabinjerjev. Na pozdrav voj. postaj. po-
veljnika so Lahi odzdravili v smislu
bratstva z Jugoslovani. Častnika se
danes predstavita tudi Narodni vladi v
Ljubljani. Tako se je Nemcem prvi del
želje po Lahih izpolnil.

Naredba poverjenstva za socijalno skrb,
zadevajoča pokojninsko zavarovanje nameš-
čencev. Začasni obč. pokojninski zavod za na-
meščence v Ljubljani rabi za takojšnjo ureditev
urada imenik vseh članov in zavarovancev, ka-
teri so bili dosedaj člani deželnih uradov občega
pokojninskega zavoda za nameščence v Trstu
in v Gradcu. Zato se nalaga vsem službo-
dajalcem, da predložijo za vse svoje zavarovane
zavezane nameščence najkasneje do 25. fe-
bruarja 1919 političnim oblastim I. stopnje
zadnje še veljavne odloke o zavarovanju dol-
žnosti. Politične oblasti morajo ves tozadevni
materijal oddati najkasneje do 5. marca začas-
nemu pokojninskemu zavodu za nameščence v
Ljubljani.

„Hier wird nur deutsch gesprochen!“
Tako nareplijo v delavnici južne železnice na
koroškem kolodvoru Slovenice, ki govorijo v svoji
materinščini zavedajoči se, da so v Jugoslaviji.

Tam, kjer so pred nedavnim nemški in nemškutarski delavci pustili delo ter stavkali — plačani od Nationalrata v Gradcu — misleč, da priklopijo na ta način Maribor njih blaženem Hungerbergerstaatu, tam je danes Slovence zaprta pot, tam se postopa z njim slabše, kakor nekdanj v pojni Avstriji. Tisti, ki ščuvajo proti Jugoslaviji, agitirajo in pobirajo podpise za priklopitev k Nemški Avstriji, tisti se danes, samooblastno šopirijo v tej delavnici, ter zapirajo Slovence vrata. Vedno se sprejema tam v službo novih delavcev, za Slovence pa: Nimamo dela! Žalostno! Merodajni faktorji naj bi bližje pogledali v to nemškutarsko gnezdo ter ukrenili potrebno, da bi ne bili slovenski delavci prepuščeni milosti in nemilosti teh nemčurjev. Skrajni čas bi že bil tudi, da se pošlje te ljudi kamor spadajo. Proč z njimi! Je-li treba, da odjemajo ti Slovencem kruha? Goriške Slovence (katerim je vojna furija uničila domove in vse njih imetje ter jih azpršila širom bivše Avstrije laška okupacija pa jim zaprla pot v domovino) naj se jih upošteva kot zavedne Jugoslovane in ne ka or gotovi ospodje v delavnici, ki očitajo, da so že Italijani. Ne, nikdar ne! To so le njih pobožne želje.

Prizadeti.

Naredba poverjenstva za socialno skrb. zadevajoča zavarovanje delavcev proti nezgodam. Začasna zavarovalnica zoper nezgode v Ljubljani rabi za takojšnjo ureditev urada imenik vseh članov. Zato se nalaga poslodavcem, da predložijo za vse svoje zavarovavce zavezane obrate najpozneje do 25. februarja 1919 političnim oblastim I. stopnje zadnje še veljavne oddelke. Politične oblasti morajo ves tozadevni material oddati najkasneje do 5. marca 1919 začasni delavski zavarovalnici zoper nezgode v Ljubljani.

Kolkovanje vlog. Poverjenstvu za trgovino in industrijo dobajajo po večini nekolkovane vlogo in prošnje za izvozna dovoljenja. Trgovske, obrtne industrijske kroge se s tem opozarja, da so še vedno v veljavi dosedanj pristojniški predpisi in da je kolkovati vsako vlogo s kolkom za 2 kroni, prošnje za izvozna dovoljenja pa s kolkom za 3 krone.

Niti čebelam niso prizahesli. Nemci, Madžari in Bolgari so delali v Srbiji tako, da se človeku ježijo kar lasje. Pobijali so iz same zločinske narave ljudi in jih na vse mogoče načine mučili. To ne dosti, so tudi vse uničili. Cesar niso mogli odnesti s seboj. Pisali smo že mnogo o različnih vandalskih činih teh treh bratcev, ki so viedni drug drugega. Toda prihajajo na dan vedno nove stvari. Znamo, da je Srbija popolnoma izropana, znamo, da so belgrajske hiše brez pohištva in brez šip dobesedno vse hse v Srbiji, a dosedaj še nismo znali, da nemški Vandali in njih drugovi niso prizanesli niti nedolžnim čebelam! Da, Nemci so oropali ali uničili v Srbiji celo čebelne panje! Zato so na Hrvatskem začeli nabirati čebelne panje, da jih darujejo srbskim čebelarjem in tako dajo srbskim čebelarjem seme za novo čebelorejo. Vso akcijo za nabiranje čebelnih panjev je prevzela Srpska čebelarska zadruga v Rumi (Slavonija). Priporočamo „Slovenskemu čebelarskemu društvu“ naj začne med svojimi člani tozadevno akcijo. Prepričani smo, da bi mnog slovenski čebelar iz srca rad daroval po kak panj, to tembolj, ker bi s tem storil plemenito delo in bi tudi slovenski čebelar pokazal, kako on praktično umeva narodno jedinstvo in edinstveno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Ako se loti odbor „Slov. čebelarskega društva“ takoj dela, smo prepričani, da mu bo mogoče meseca marca ali aprila poslati v Beograd vagon čebelnih panjev. In s tem uspehom bo trud odbora gotovo bogato poplačan.

Čemu pa še delajo v Gradcu ročne granate? »Tagespost« poroča, da je v topniškem laboratoriju pri izdelovanju ročnih granat prišlo do eksplozije, pri kateri so bili ranjeni delavci in delavke. Iz poročila je razvidno, da graški artiljerijski laboratorij še vedno izdeluje ročne granate. Ker je dana nevarnost, da se bodo te ročne granate uporabljale pri raznih aranžiranih prilikah proti nam, zlasti na Koroškem, je nujno potrebno, da se s pomočjo entente to izdelovanje takoj ustavi in da se razoroženje Nemčije raztegne tudi na Nemško Avstrijo. Zanimivo bi bilo vedeti, kaj se dela sedaj po drugih nemških livarnah in tvornicah orožja in streliva.

Naši slepci. V Gradcu je v zavodu za slepce Odilienheimu 16 slovenskih dečkov in deklic in 12 odrastlih slepcev, ki delajo v tamšnji zaposlovalnici. Deželna vlada je naprosila zavod, naj oskrbuje naše slepce proti povračilu stroškov še nadalje, dokler ne dobimo domačega zavoda za nje. (To se bo zgodilo bržkone že letošnjo jesen, ko se ustanovi v Ljubljani ljudska šola za slepce).

Podpora protialkoholni zvezi „Sveta vojska“. Protialkoholni zvezi „Sveta vojska“ se dovoli na leto kredit 7000 K v pokritje režijskih stroškov. Odbor zveze se preoenuje tako, da bodo v njem zastopane vse tri slovenske stranke. Obenem prevzame deželna vlada za Slovenijo protektorat nad to organizacijo.

Obsojeni železničarji izpuščeni. Dne 19. febr. zjutraj je italijanska oblast v Trstu izpustila vse one železničarje, ki so bili obsojeni in zaprti radi stavke prejšnjih dni. Oblast je to storila pod pritiskom ostalega delavstva, ki se je izjavilo solidarno in hotelo stavkati toliko časa, da bodo obsojeni železničarji oproščeni.

Proti plesu in gostilnam. Solnograška deželna vlada je z ozirom na pomanjkanje živil in veliko bedo prebivalstva strogo prepovedala vse prireditve, kjer se preko mere je in pije, to je vse plesne, plesne venčke, ženitnine in sedmine. Prekršitve te prepovedi bodo kaznovali z denarnimi in zapornimi kaznimi do 6 mesecev, oziroma z zaprtjem obrata. Kaznovati bodo tudi prireditelje. Tudi pri nas bi bila dobra taka prepoved!

Nemci zopet kršili premirje! Ljubljanski korespondenčni urad poroča, da so 18. februarja ob 9 uri zvečer Nemci zopet napadli Velikovec med Arlsdorfom in Neudensteinom. Sodelovala je težka nemška artilerija. Napad je bil ob 10. zvečer odbit. S tem so Nemci prekršili demarkacijsko črto in kršili premirje.

Adresar za Ljubljano in Slovenijo. Neobhodno potrebna knjiga, na katero čakamo že nekaj let in katero trgovci in obrtniki tako nujno potrebujejo, ker je prejšnji adresar, v kolikor ga je še dobiti, postal tekoča let neporaben in glede novih delov, kateri se priklopijo bivši Kranjski, nepopoln, je v delu. Uredništvo adresarja je prevzel to pot strokovnjak in bo knjiga, kakor se nam zagotavlja, v vsakem oziru prvovrstna. Ker bo ista vsebovala vse potrebne podatke iz širše Slovenije, naproša uredništvo adresarja, katero ima svojo pisarno v Ljubljani, Frančevo nabrežje št. 5, vse javne urade, tovarnarje, zadrage, trgovce, obrtnike in občinstvo sploh, da mu blagovoli na vsa vprašanja, s katerimi se bo še posebej obrnilo nanje, takoj in točno odgovoriti. Pojasnila glede objav, naročil itd. daje omenjeno uredništvo. Posebno se bo oziralo na to, da bo ta knjiga razširjena in poznana ne samo v celi Jugoslaviji, ampak tudi v Češkoslovaški, Franciji, Nemški Avstriji itd.

Madžari nimajo masti. Čehosl. tiskovni urad poroča: Uračno se javlja, da se od 18. fe-

bruarja naprej zniža maščobna količina v Budimpešti od 15 dkg na 10 dkg. Aproximacijski odsek je izdal istočasno poziv, da je treba vso v skladiščih se nahajajočo mast prijaviti.

Slanina se bode izdajala v petek dne 21. februarja v mestni prodajalni na Stolnem trgu na zelene nakaznice, katere je vodstvo pretekli teden razdelilo, in sicer ½ kg na nakaznico. Cena za kg 22 kron.

Razne novice.

Škandal madžarske poslanice. Čitatelji se še spominjajo imena Rozike Schimmer iz glasovite Fordove mirovne ekspedicije, ki jo je grof Karolyi imenoval za poslanico v Bernu. Med tem je madžarska vlada imenovala drugega poslanika in dvakrat odpoklicala Roziko. Toda ona noče iti iz Berna, kjer jo trpijo oblasti bolj iz galanterije kot iz kakega razloga. Pa še nekaj je: Gospodična je potrošila 300.000 K vladnega denarja in se zadolžila za nadaljnjih 60.000 frankov pri hotelirju, krojaču, slaščičarju itd. Švicarski trgovci zahtevajo plačilo od vlade, toda vlada zahteva natančne račune. Še ena: Propagandna misija je potrošila silne vsote, za katere zahtevajo v Budimpešti računov. Sumljivo je bilo to, da je bil eksminister imenoval krog sebe same svoje ljudi. Časopisje zahteva natančno preiskavo glede Rozike, ki živi razkošno in brezbržno v krogu svojih prijateljev.

Beg bivšega bavarskega veličastva. Žalostnovesela je dogodbica vrtoglavega bivšega kralja Ludovika Bavarskega. V noči 7. novembra sta dirjala dva avtomobila kot nora po monakovskih ulicah: družina Wittelsbach je bežala. Čez noč so se ustavili samo za hip v neki vasi in hoteli prenočiti v neki koči, a domačini so jih spoznali in jih niso hoteli sprejeti, boječ se revolucionarcev. Kraljeve hčere so zastoj trkale od vrat do vrat, kot v pravljici. Ko jih je dobila zora, so si s samimi kraljevimi rokami čistili obleko, ki je bila vsa umazana od tavanja po blatu. Smešno je bila šele drugi dan, ko so hoteli častniki priseči na novo vlado, a so hoteli, da jih kralj odveže prisege. Ves München se je smejal, ko je izvedel, da je njihov dobri »pivo-pivski« kralj zbežal.

Bivši „Kronprinz“ se hoče ločiti. Bivši »Kronprinz« je pisal svojemu bivšemu odvetniku, da naj uvede razpravo radi ločitve zakona. Kronprinz je bil oženjen z Cecilijo Meklenburško, ki mu je porodila petero otrok. Otroci so ostali v Berlinu, medtem ko je oče pobegnil na Holandsko.

Letni čas. V javnosti se je pričelo razpravljati tudi o tem, ali kaže obdržati letni čas tudi v miru. Na Bavarskem se je izrazilo odklonilno mnenje.

Franc Golob, čevljarški mojster

Cvetlična ulica 9

se priporoča cenj. občinstvu.

Italijanski sukanec

400 Yardov, črni in beli, vsaka debelost in množina se proda dokler je še kaj zaloge po 7 K komad pri trdku

Vilko Weixl, Maribor, Glavni trg 22

Urar Franjo Bureš, Tegetthofova cesta 39
prevzame vsa popravila.